

PRESUDA SUDA

6. studenoga 1979.

„Zamrzavanje cijena poljoprivrednih proizvoda”

U spojenim predmetima C-16/79 do C-20/79,

povodom zahtjevâ za prethodnu odluku, na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u, koje je uputio Cour de Cassation de Belgique (Kasacijski sud, Belgija) u postupcima koji se vode pred tim sudom između

Ministère public (Državno odvjetništvo)

i

Josepha Danisa (predmet C-16/790),

Edwarda Deprea (predmet C-17/79),

Gerarda Ingelbrechta (predmet C-18/79),

Walthera van de Rysea (predmet C-19/79),

Robrechta Huysa (predmet C-20/79),

o tumačenju odredaba Zajednice o slobodnom kretanju robe radi donošenja odluke o usklađenosti nacionalnog sustava prijavljivanja povećanja cijena proizvoda s tim odredbama,

SUD,

u sastavu: H. Kutscher, predsjednik, A. O’Keeffe i A. Touffait, predsjednici vijeća, J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, Mackenzie Stuart i G. Bosco, suci,

nezavisni odvjetnik: H. Mayras,

tajnik: A. Van Houtte,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Rješenjem od 9. siječnja 1979., koje je Tajništvo Suda zaprimilo 2. veljače 1979., Cour de cassation de Belgique (Kasacijski sud), u predmetu C-16/79, na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u uputio je pitanje o tumačenju članka 30. Ugovora o EEZ-u. Budući da je jednako pitanje upućeno Sudu rješenjem koje nosi isti datum i koje je uputio isti nacionalni sud u predmetima C-17/9, C-18/79, C-19/79 i C-20/79, sve te predmete valja spojiti u cilju donošenja presude. Ta su pitanja upućena zbog postupaka koje je pred belgijskim pravosudnim tijelima Državno odvjetništvo pokrenulo protiv tuženikâ u glavnom postupku, proizvođača ili trgovaca hrane za životinje, kojima se stavlja na teret da su u nekoliko navrata, od 1. rujna 1972. do 4. travnja 1973. povećavali svoje prodajne cijene a da o tomu nisu prethodno obavijestili ministra gospodarstva, u skladu s uvjetima koje predviđa belgijska Ministarska odluka od 22. prosinca 1971. (*Moniteur belge* od 22. prosinca 1971.).
- 2 Članak 1. stavak 1. Ministarske odluke od 22. prosinca 1971. predviđa da su „[...] proizvođači i uvoznici dužni ministra gospodarstva obavijestiti [...] najkasnije dva mjeseca prije primjene o svakom povećanju cijena koje na belgijskom tržištu žele primijeniti na sve proizvode, sirovine, hranu ili robu i usluge”. Na temelju članka 4. te odluke, rok od dva mjeseca prekida se ako nadležna tijela utvrde da prijava povećanja cijena ne sadrži sve tražene informacije. U tom slučaju razdoblje čekanja počinje teći od primitka dodatnih informacija. Naposljetku, članak 5. određuje da ministar gospodarstva može, prije isteka razdoblja čekanja, obavijestiti poduzeće koje daje prijavu „da se prijavljeno povećanje ne može u cijelosti ili djelomično primijeniti u razdoblju koje nije duže od šest mjeseci [...]”.
- 3 Okrivljenici u glavnom postupku su između ostalog smatrali da obveza prijave koju predviđa dotična ministarska odluka, uzimajući osobito u obzir rokove koji su za tu prijavu određeni i mogućnost koju imaju nadležna tijela, da u cijelosti ili djelomično odgode primjenu povećanja cijene, predstavlja mjeru s istovrsnim učinkom kao količinsko ograničenje koja je zabranjena člankom 30. Ugovora o EEZ-u.
- 4 Da bi o tomu odlučio, Cour de cassation de Belgique (Kasacijski sud) uputio je Sudu, u svakom predmetu, sljedeće prethodno pitanje:

„Trebali li se članak 30. Ugovora o EEZ-u tumačiti tako da se zabrana mjera s istovrsnim učinkom kao količinsko ograničenje uvoza odnosi i na propis iz Ministarske odluke od 22. prosinca 1971., koji svakom proizvođaču ili uvozniku nalaže obvezu prijave najkasnije dva mjeseca prije primjene svakog povećanja cijene koju na belgijskom tržištu namjerava primijeniti na sve proizvode, sirovine, hranu ili robu i na sve usluge, u mjeri u kojoj takav propis (a) ne pravi razliku između uvezenih proizvoda i proizvoda koji nisu uvezeni, (b) ministru daje ovlast sprječavanja posljedica neposrednog utjecaja povećanja cijena uvezenih proizvoda ili barem njegove odgode preko prihvatljivih granica, (c) osobito što se tiče poduzeća kao što je ono kojim upravlja tužitelj, koje je tvornica hrane za životinje, on nužno dovodi do takve odgode zbog propisanih administrativnih postupaka.”

- 5 U trgovini među državama članicama članak 30. Ugovora o EEZ-u zabranjuje svaku mjeru s istovrsnim učinkom kao količinsko ograničenje. Takva zabrana proizvodi učinak kada dotične mjere mogu izravno ili neizravno, stvarno ili potencijalno ometati trgovinu među državama članicama.
- 6 Iz navoda nacionalnog suda proizlazi da se upućenim pitanjem pita odnosi li se zabrana mjera s istovrsnim učinkom kao količinsko ograničenje i na nacionalni propis koji, zato što ne pravi razliku između uvezenih proizvoda i proizvoda koji nisu uvezeni, zbog administrativnih postupaka koje predviđa, nužno dovodi, osobito u slučaju proizvođača hrane za životinje, do odgode, preko prihvatljivih granica, učinka povećanja cijena uvezenih proizvoda. Takav nacionalni propis, iako se ograničava na predviđanje obveze za proizvođača ili uvoznika da predviđena povećanja cijena „prijave” prije njihove primjene, ima učinak zamrzavanja cijena, zato što su cijene koje je proizvođač nudio prije svoje prijave bile zapravo zamrznute barem u cijelom razdoblju čekanja.
- 7 Iako sustav zamrzavanja cijena, koji se primjenjuje bez razlike na domaće i uvezene proizvode, sâm po sebi ne predstavlja mjeru s istovrsnim učinkom kao količinsko ograničenje, on ipak može imati takav učinak ako zamrzava cijene na takvoj razini da stavljanje na tržište uvezenih proizvoda postaje ili nemoguće ili teže od stavljanja na tržište domaćih proizvoda. To je osobito slučaj kada nacionalni sustav, time što sprječava da se povećane cijene uvezenih proizvoda odraze na prodajnoj cijeni, zamrzava cijene na tako niskoj razini da – kada se uzme u obzir općenita situacija uvezenih proizvoda u usporedbi s domaćim proizvodima – gospodarski subjekti koji u državu članicu žele uvoziti dotične proizvode to mogu učiniti samo uz gubitak ili su, zbog razine zamrznutih cijena domaćih proizvoda, potonjima prisiljeni dati prednost.
- 8 Iako iz ovih razmatranja već proizlaze elementi tumačenja koje je nacionalni sud zatražio u vezi s člankom 30. Ugovora o EEZ-u, da bi se tom sudu dostavili svi korisni elementi tumačenja, ipak valja precizirati, kada je riječ o proizvodima koji podliježu zajedničkoj organizaciji poljoprivrednih tržišta, da se ocjena usklađenosti nacionalnih mjera kontrole cijena treba najprije dati s obzirom na tu organizaciju. Naime, kako je to Sud potvrdio u svojoj sudskoj praksi – presuda od 23. siječnja 1975. (Galli, C-31/74, Zb., str. 47.), presude od 26. veljače 1976. (Tasca, C-65/75 i Sadam C-88 do 90/75, Zb., str. 291. i str. 323.), presuda od 29. lipnja 1978. (Dechmann, C-154/77, Zb., str. 1573.) i presuda od 12. srpnja 1979. (Grosoli, C-223/78) – u područjima koje uređuje zajednička organizacija tržišta, a posebno kada se ta organizacija zasniva na zajedničkom sustavu cijena, države članice jednostrano donesenim nacionalnim propisima više ne mogu intervenirati u mehanizam formiranja cijena koji proizlazi iz zajedničke organizacije. U toj je sudskoj praksi precizirano da odredbe poljoprivrednog propisa Zajednice koji obuhvaća sustav cijena koji se primjenjuje na faze proizvodnje i trgovine na veliko proizvodima koje uređuju propisi dotičnog tržišta, državama članicama ostavljaju slobodu – ne dovodeći u pitanje ostale odredbe Ugovora – donošenja jednostranih mjera u području formiranja cijena u fazama trgovine na malo i potrošnje uz uvjet da ne ugrožavaju ciljeve ili funkcioniranje dotične zajedničke organizacije tržišta, osobito njezinoga sustava cijena.

- 9 U ovom slučaju iz spisa proizlazi da su proizvodi, u vezi kojih je nacionalni sud uputio pitanje o tumačenju prava Zajednice, hrana za životinje koja, prema podacima koje su u ovom postupku dostavili tuženici u glavnom postupku, sadržava veliki udjel žitarica. S obzirom na svoj sastav, ti su proizvodi stoga „hrana za životinje” u smislu članka 1. točke (d) Uredbe Vijeća br. 120/67/EEZ od 13. lipnja 1967. o organizaciji zajedničkog tržišta žitarica (SL 1967, br. 117, str. 2269.) i zbog toga potpadaju pod pravila te zajedničke organizacije. Kako je to Sud već naveo (presuda od 23. siječnja 1975., Galli, C-31/74, Zb., str. 47.), zajednička organizacija tržišta žitarica uspostavljena Uredbom br. 120/67 ima za cilj ostvariti jedinstveno tržište žitarica za Zajednicu koje podliježe zajedničkom upravljanju i u tom cilju predviđa sustav pravila i model organizacije u kojoj središnje mjesto pripada „sustavu cijena” koji se primjenjuje na faze proizvodnje i trgovine na veliko. Nacionalni propis kontrole cijena koji se primjenjuje na proizvode koji potpadaju pod takvu organizaciju zajedničkog tržišta, a koji obuhvaća zamrzavanje cijena i u fazama proizvodnje i trgovine na veliko, zadire u područje koje pokriva ta organizacija i stoga je neusklađen s dotičnom organizacijom u mjeri u kojoj, zato što se primjenjuje na faze nakon distribucije, prema ocjeni nacionalnog suda ugrožava ciljeve ili funkcioniranje te iste organizacije.
- 10 Zbog svih navedenih razloga treba odgovoriti da nacionalni propis kontrole cijena poput onog koji razmatra nacionalni sud, jest mjera s istovrsnim učinkom kao količinsko ograničenje uvoza zabranjena člankom 30. Ugovora o EEZ-u, u mjeri u kojoj stavljanje na tržište uvezenih proizvoda iz druge države članice postaje ili nemoguće ili teže od one domaćih proizvoda ili za učinak ima potporu stavljanju na tržište domaćih proizvoda na štetu uvezenih proizvoda. Štoviše, takav je nacionalni propis neusklađen s organizacijom zajedničkog tržišta žitarica uspostavljenom Uredbom Vijeća br. 120/67/EEZ od 13. lipnja 1967. u mjeri u kojoj se na cijene proizvoda obuhvaćenih tom uredbom primjenjuje u fazi proizvodnje i trgovine na veliko. Nadalje, taj je propis neusklađen s navedenom organizacijom u mjeri u kojoj, zato što se primjenjuje na faze nakon distribucije, prema ocjeni nacionalnog suda ugrožava ciljeve ili funkcioniranje te iste organizacije.

Troškovi

- 11 Troškovi belgijske vlade, vlade Ujedinjene Kraljevine i Komisije Europskih zajednica, koje su Sudu podnijele očitovanja, ne nadoknađuju se. Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka.

Slijedom navedenog,

SUD,

o pitanju koje mu je Cour de cassation de Belgique (Kasacijski sud) uputio rješenjima od 9. siječnja 1979., odlučuje:

Nacionalni propis kontrole cijena poput onog koji razmatra nacionalni sud, jest mjera s istovrsnim učinkom kao količinsko ograničenje uvoza, zabranjena člankom

30. Ugovora o EEZ-u, u mjeri u kojoj stavljanje na tržište uvezenih proizvoda iz druge države članice postaje ili nemoguće ili teže od onog domaćih proizvoda ili za učinak ima potporu stavljanju na tržište domaćih proizvoda na štetu uvezenih proizvoda. Štoviše, takav je nacionalni propis neusklađen s organizacijom zajedničkog tržišta žitarica uspostavljenom Uredbom Vijeća br. 120/67/EEZ od 13. lipnja 1967., u mjeri u kojoj se na cijene proizvoda obuhvaćenih tom uredbom primjenjuje u fazi proizvodnje i trgovine na veliko. Nadalje, taj je propis neusklađen s navedenom organizacijom u mjeri u kojoj, zato što se primjenjuje na faze nakon distribucije, prema ocjeni nacionalnog suda ugrožava ciljeve ili funkcioniranje te iste organizacije.

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourg 6. studenoga 1979.

[Potpisi]